

**В. О. Клімутін**

*магістрант 2 курсу, спеціальність «Право»  
науковий керівник: к.ю.н., проф. Т. В. Степанова*

## **ЩОДО ПЕРСПЕКТИВ РОЗВИТКУ ЯДЕРНОГО СТРАХУВАННЯ В УКРАЇНІ**

Питання ядерного страхування регулюється Законами України (далі – ЗУ) «Про страхування» 07.03.1996 р. та «Про цивільну відповідальність за ядерну шкоду та її фінансове забезпечення» 13.12.2001 р., постановою Кабінету Міністрів України (далі – КМУ) «Про обов'язкове страхування цивільної відповідальності за ядерну шкоду» 23.06.2003 р., а також Віденською конвенцією про цивільну відповідальність за ядерну шкоду 1963 р. (далі – Конвенція), яка була ратифікована Україною в 1996 р.

Потрібно зазначити, що інститут страхування ядерної шкоди залишається дещо нерозвинутим у законодавстві України. Проте вітчизняний законодавець закріпив ряд положень щодо визначення поняття ядерної шкоди, особливостей договору ядерного страхування та встановив правовий статус сторін цього договору. Враховуючи жажливі події 26 квітня 1986 р., а також великий попит на атомну енергію, керівництво України запровадило загальнообов'язкове страхування ядерної шкоди. Страховиком за даним видом страхування є юридична особа, резидент України, яка отримала в установленому порядку ліцензію на проведення обов'язкового страхування цивільної відповідальності за ядерну шкоду та є членом Ядерного страхового пулу. Страхувальник – оператор ядерної установки, призначений державою в установленому порядку, тобто особа, яка відповідає за установку (ст. 1 Конвенції [5]). Згідно з Постановою КМУ від 08.06.1998 р. за №830 «Про призначення експлуатуючої організації (оператора) ядерних установок» єдиним оператором ядерних установок є Національна атомна енергогенеруюча компанія «Енергоатом» [4].

Об'єктом цього виду страхування є майнові інтереси, що не суперечать законодавству та пов'язані з відшкодуванням страхувальником ядерної шкоди. А під ядерною шкодою розуміється шкода, яка настала внаслідок ядерного інциденту, що спричинило: смерть або тілесне ушкодження; втрату майна або шкода майну; економічні втрати, що виникають в результаті втрат або збитку і т.і. [2]. При цьому не підлягають обов'язковому страхуванню випадки заподіяння ядерної шкоди, яка спричинена: воєнними діями, збройними

конфліктами, громадянською війною, повстаннями, політичними або громадянськими заворушеннями, страйками, терористичними актами; діями непереборної сили, в тому числі природними явищами, які мають винятковий, неминучий, непередбачуваний характер [2]. Цим підкреслюється, що сфера ядерного страхування розповсюджується виключно на мирне використання ядерної енергії.

Страхові відносини з приводу ядерного страхування оформлюються договором між страхувальником та страховиком після призначення страхувальника оператором ядерної установки. Типову форму такого договору затверджує виключно КМУ [1].

Слід зауважити, що законодавство визначає спеціальні вимоги щодо розміру страхової суми. Так, розмір страхової суми за договором обов'язкового страхування цивільної відповідальності за ядерну шкоду еквівалентна 150 млн. грн., а для дослідницьких реакторів – 5 млн. грн. Також законодавцем встановлюються різні розміри відповідальності страховика залежно від виду страхового випадку. Наприклад, відповідальність страховика за заподіяння смерті обмежується сумою, що дорівнює 2000 неоподатковуваних мінімумів доходів громадян, а за шкоду, заподіяну здоров'ю особи – обмежується сумою, що дорівнює 5000 неоподатковуваних мінімумів доходів громадян [1].

Особливістю даного виду страхування також є збільшений строк відповідальності страховика. Так, якщо в період дії договору обов'язкового страхування стався ядерний інцидент, внаслідок якого була заподіяна ядерна шкода, відповідальність страховика, передбачена договором обов'язкового страхування, зберігається протягом 10 років з дня заподіяння шкоди майну осіб і безстроково – для ядерної шкоди, заподіяної життю або здоров'ю осіб [1].

Як висновок, потрібно зазначити, що ядерне страхування має свої особливості, що відрізняє цей вид страхування від інших видів. Зокрема, можна виділити наступні ознаки ядерного страхування: 1) укладається між специфічними суб'єктами; 2) має особливий об'єкт; 3) має загальнообов'язковий характер; 4) застосовується у сфері ядерної енергетики; 5) оформлюється договором, типова форма якого встановлюється КМУ; 6) містить особливі вимоги щодо розміру страхової суми; 7) має збільшений строк відповідальності страховика.

Серед позитивних аспектів даного виду страхування потрібно виділити реальну можливість постраждалим отримати відшкодування від оператора ядерної установки. Оператор, в свою чергу,

отримує можливість за рахунок страхових виплат задовольнити інтереси постраждали осіб. Серед негативних аспектів потрібно відмітити недостатність реальної практики у застосуванні правил щодо відшкодування такої шкоди, а також важкість доказування фактів нанесення ядерної шкоди та широкі можливості щодо її приховування.

### **Література:**

1. Про обов'язкове страхування цивільної відповідальності за ядерну шкоду [Електронний ресурс]: Постанова Кабінету Міністрів України від 23.06.2003 із змін.: за станом на 21.07.2015. – Режим доступу: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/953-2003-%D0%BF>. – Назва з екрана.
2. Про цивільну відповідальність за ядерну шкоду та її фінансове забезпечення [Електронний ресурс]: Закон України від 13.12.2001 із змін., внес. згідно із законами України: за станом на 05.10.2015. – Режим доступу: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/2893-14>. – Назва з екрана.
3. Про страхування [Електронний ресурс]: Закон України від 07.03.1996 із змін., внес. згідно із законами України: за станом на 01.01.2017. – Режим доступу: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/85/96-%D0%B2%D1%80>. – Назва з екрана.
4. Про призначення експлуатуючої організації (оператора) ядерних установок [Електронний ресурс]: Постанова Кабінету Міністрів України від 18.06.1998 із змін., внес. згідно із законами України: за станом на 17.11.2001. – Режим доступу: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/830-98-%D0%BF>. – Назва з екрана.
5. Віденська конвенція за ядерну шкоду [Електронний ресурс]: Міжнародний документ, Паризький акт від 21.05.1963 із змін.: за станом на 12.09.1997. – Режим доступу: [http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/995\\_051](http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/995_051). – Назва з екрана.

**М. Ю. Пенчукова**

*магістрант 1 курсу, спеціальність «Право»  
научний керівник: к.ю.н., доц. А. В. Смітюх*

## **ИНСТИТУТ ВЫТЕСНЕНИЯ (SQUEEZE OUT) МИНОТАРНОГО АКЦИОНЕРА ИЗ АКЦИОНЕРНОГО ОБЩЕСТВА**

Поскольку Украина стала на путь евроинтеграции, тем самым она взяла на себя обязательства имплементировать законодательство Европейского Союза. В числе прочего это касается и введения института «squeeze out».

Данный институт предусмотрен в законодательстве многих стран-участниц Европейского Союза, а также Директивой Европейского Союза 2004 г. «О предложениях по поглощению», закре-